



# Porvoon Raatihuoneen arkeologinen kaivaus ja salaojakaivantojen dokumentointi vuonna 2008

Andreas Koivisto

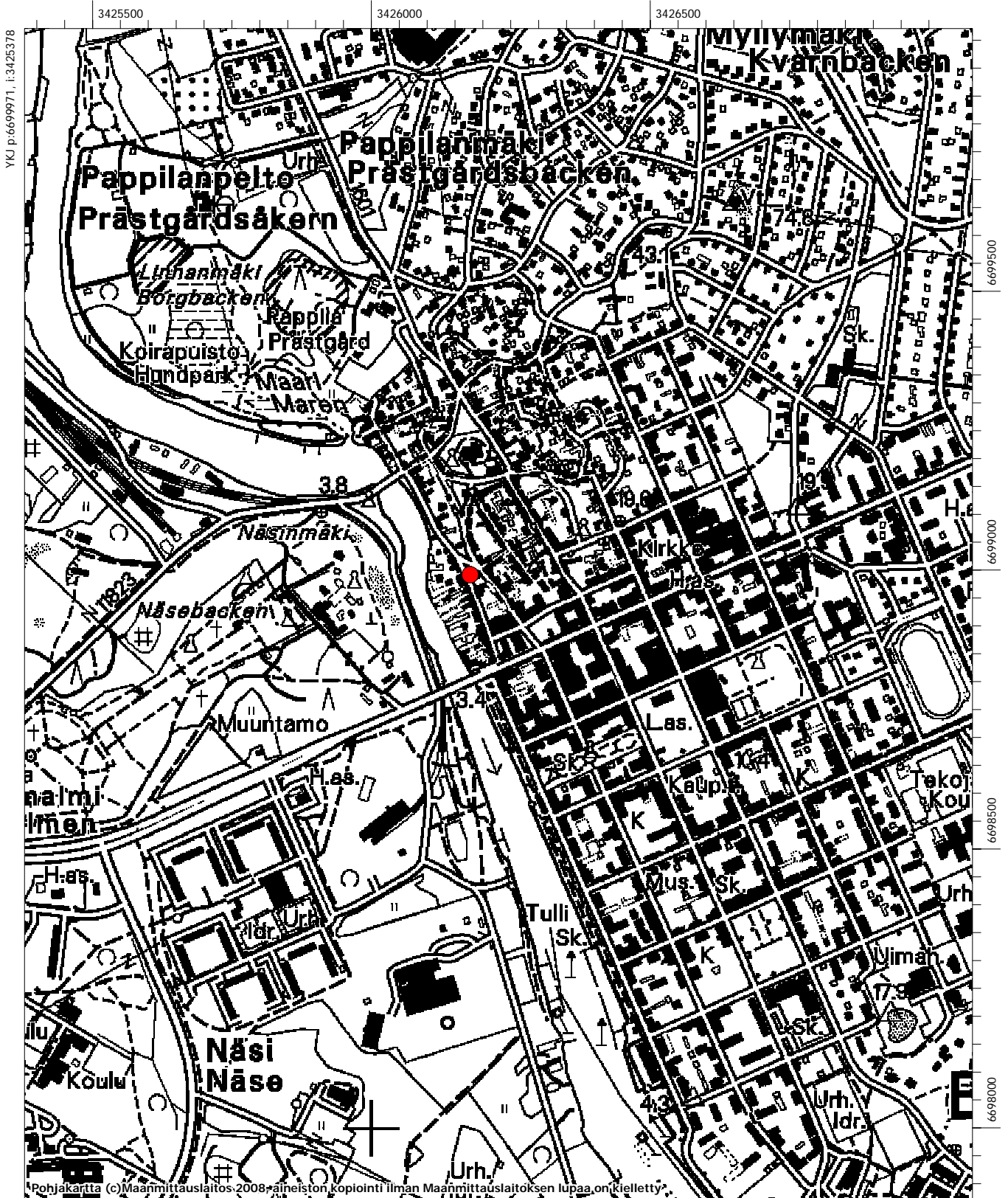


MUSEOVIRASTO

## Arkisto- ja rekisteritiedot

|                                     |  |
|-------------------------------------|--|
| <i>Kohteen nimi:</i>                | Porvoo, Raatihuone   |
| <i>Kunta:</i>                       | Porvoo   |
| <i>Kohteen laji:</i>                | Kaupunki   |
| <i>Ajoitus:</i>                     | n. 1400 → nykyaika   |
| <i>Peruskartta:</i>                 | 3021 02 Porvoo   |
| <i>Kaupunginosa:</i>                | Vanha kaupunki   |
| <i>Kortteli:</i>                    | 1402   |
| <i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>        | Kaivausalueen keskipiste Pkoo=6698988 ja<br>Ikoo=3426177   |
| <i>Tutkimuksen laatu:</i>           | Salaojakaivantojen tutkimus ja dokumentointi   |
| <i>Tutkimuslaitos:</i>              | Museovirasto, rakennushistorian osasto   |
| <i>Kaivauksenjohtaja:</i>           | FM Andreas Koivisto  |
| <i>Apulaistutkija:</i>              | FM Riikka Väisänen   |
| <i>Kenttätyöaika:</i>               | 16.-19.6.2008  |
| <i>Tutkitun alueen laajuus:</i>     | n. 34 m <sup>2</sup>   |
| <i>Rahoittaja:</i>                  | Porvoon kaupunki   |
| <i>Kustannusarvio:</i>              | 8700 €   |
| <i>Mustavalkonegatiivit:</i>        | MV/RHO 125951:1-19   |
| <i>Digitaaliset kuvatallenteet:</i> | MV/RHO 125952:1-37   |
| <i>Löydöt:</i>                      | KM 2008041:1-16 (diar. pvm. 12.08.2008)  |
| <i>Tutkimushistoria:</i>            | <b>Hakanpää, Päivi, 2006:</b> Porvoo, Raatihuoneentori.<br>Kaivauskertomus. MV/RHOA.<br><b>Uotila, Kari, 2008:</b> Porvoo Raatihuone, vaunuvaja.<br>Arkeologiset kaivaukset 19.9.-30.10.2008.<br>Kaivauskertomus. MV/RHOA. |
| <i>Alkuperäinen raportti:</i>       | Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto<br>(MV/RHOA)   |
| <i>Kopiot (1 Kpl):</i>              | Porvoon museo  |

PK 3021 02 PORVOO



YKJ p:669971, i:3425378

6699500  
6699000  
6698500  
6698000

## Tiivistelmä

Museoviraston rakennushistorian osasto tutki ja dokumentoi kesäkuussa 2008 Porvoon Raatihuoneen peruskorjauksen yhteydessä tehtyjä salaojakaivantoja. Tutkimus tuli ajankohtaiseksi kun vanhan raatihuoneen länsipuolella osuttiin salaojakaivantojen yhteydessä vanhoihin puurakenteisiin. Lisäksi raatihuoneen pääsisäänkäynnin edessä oli tullut esille tiilirakenteita. Rakenteet tuli tutkia ja dokumentoida ennen salaojitustyön jatkamista. Tutkittava alue rajoittui tarkasti jo salaojien kaivantojen yhteydessä avatuille alueille. Löytöinä paikalta saatiin mm. puurakenteita, Juhana III aikainen hopearaha ja punasavikeramiikan sirpaleita. Tutkimusten rahoituksesta vastasi Porvoon kaupunki.

## SISÄLLYS

|                                   |    |
|-----------------------------------|----|
| Arkisto- ja rekisteritiedot ..... | 1  |
| Peruskarttaote.....               | 2  |
| Tiivistelmä .....                 | 3  |
| 1. Johdanto .....                 | 5  |
| 2. Ympäristö.....                 | 6  |
| 3. Historiallinen tausta .....    | 7  |
| Tutkimusalueen historia.....      | 7  |
| 4. Tutkimukset .....              | 9  |
| Kaivausmenetelmät.....            | 9  |
| 5. Kaivaushavainnot.....          | 10 |
| Oja 1.....                        | 10 |
| Oja 2.....                        | 11 |
| Oja 3.....                        | 13 |
| 6. Tulokset.....                  | 14 |
| Lähteet ja kirjallisuus.....      | 15 |

### **Liitteet**

|                  |   |
|------------------|---|
| <b>Liite 1:</b>  | Yleiskartta                             |
| <b>Liite 2:</b>  | Mustavalkonegatiiviluettelo             |
| <b>Liite 3:</b>  | Digitaalikuvien luettelo                |
| <b>Liite 4:</b>  | Yhteysluettelo                          |
| <b>Liite 5:</b>  | Yksikkökuvaukset                        |
| <b>Liite 6:</b>  | Rakennekuvaukset                        |
| <b>Liite 7:</b>  | Stratigrafia                            |
| <b>Liite 8:</b>  | Löytöluettelo                           |
| <b>Liite 9:</b>  | Poistettujen löytöjen luettelo ja kuvat |
| <b>Liite 10:</b> | Kartat                                  |

# 1. Johdanto

Museoviraston rakennushistorian osasto tutki ja dokumentoi kesäkuussa 2008 Porvoon Raatihuoneen peruskorjauksen yhteydessä tehtyjä salaojakaivantoja. Tutkimus tuli ajankohtaiseksi kun vanhan raatihuoneen länsipuolella osuttiin salaojakaivantojen yhteydessä vanhoihin puurakenteisiin. Lisäksi Raatihuoneen pääsisäänkäynnin edessä oli tullut esille tiilirakenteita. Rakenteet piti tutkia ja dokumentoida ennen kuin salaojakaivantoja sai jatkaa. Tutkimukset suoritettiin 16.-19.6.2008 välisenä aikana.

Tutkimusten päämääränä oli kaivaa esille ja dokumentoida vanhan raatihuoneen länsipuolelta esiin tulleet puurakenteet sekä dokumentoida kaksi muuta jo kaivettua salaojaputkikaivantoa. Kaivauksia johti FM Andreas Koivisto ja apulaistutkijana toimi FM Riikka Väisänen. Tutkimusapulaisena oli Sarita Louzolo ja kaivajana Tanja Laine. Kenttätöiden kustannuksista vastasi Porvoon kaupunki.

Kaivauksilta esiin tulleiden löytöjen konservoinnista vastasi Kansallismuseon konservointilaitos.

## 2. Ympäristö

Tutkittavat alueet sijaitsivat Porvoon vanhassa kaupungissa korttelissa 1402, 1700-luvun puolivälin jälkeen rakennetun vanhan Raatihuoneen välittömässä läheisyydessä ja osittain rakennuksen sisällä vaunuvajassa. Raatihuone sijaitsee nykyisen Museotorin kaakkoislaidalla, Välikadun ja Jokikadun välissä. Tutkittavia alueita oli kaikkiaan kolme. Ensimmäinen sijaitsi Raatihuoneen lounaispuolella Jokikadulla ja kulki rakennuksen lounaisseinän myötäisesti (Kuva 1). Toinen alue sijaitsi raatihuoneen luoteispuolella, aivan pääsisäänkäynnin rappusten edessä. Kolmas ja viimeinen alue sijaitsi Raatihuoneen sisällä, rakennuksen länsisiiven vaunuvajassa. Vaunuvajan lattia oli mukulakivetty ja samassa tasossa Museotorin mukulakiveyksen kanssa.

Raatihuone sijaitsee kohti Porvoonjokea laskevassa loivassa rinteessä. Nykyisen maan pinta oli tutkimusalueiden kohdilta n. 8,20 ja 8,50 m mpy välillä. Perusmaa oli kaikilla tutkimusalueilla pääosin hiekkaa.



Kuva 1. Oja 1 Jokikadulla, Raatihuoneen lounaisseinän vieressä.

### 3. Historiallinen tausta

Paikannimi *Borga* esiintyy ensimmäisen kerran latinankielisessä lähteessä vuonna 1327. Kaupungin perustamista koskevat historialliset lähteet ovat kuitenkin hyvin katkelmallisia ja tulkinnanvaraisia. Niiden perusteella on päätelty, että kaupunki olisi perustettu vuoden 1380 vaiheilla. Vuonna 1550 Kustaa Vaasa lakkautti Porvoon kaupunkioikeudet ja määräsi, että talonpojat muuttavat Vantaanjoen suulle perustettavaan Helsinkiin. Kaikki eivät kuitenkaan muuttaneet uuteen kaupunkiin, vaan vuonna 1602 Porvoo sai takaisin kaupunkioikeutensa. (Hakanpää & al. 2008:63-64.)

Porvoota on kohdannut monta vihollisten hävitysretkeä ja tulipaloa. Ensimmäinen historiallisissa lähteissä mainittu palo tapahtui vuonna 1508. Tällöin Ruotsin ja Tanskan välille syttyneen sodan aikana tanskalaiset hävittivät Uudenmaan rannikkoa, eivätkä säästäneet Porvootakaan. Saman vuosisadan lopulla Ruotsi kävi sotaa Venäjää vastaan ja vuosina 1571 sekä 1590 venäläiset joukot puolestaan polttivat kaupungin. 1600-luvun kaupunki näyttää historiallisten lähteiden valossa selvinneen ilman tulipaloja. Heti 1700-luvun alussa syttyi kuitenkin Isoviha Ruotsin ja Venäjän välille. Tämän aikana venäläiset polttivat Porvoon kolmannen kerran vuonna 1708. Viimeinen historiallisesti dokumentoitu Porvoon suurpalo syttyi vuonna 1760. (Hiekkanen 1981:6.)

Arkeologisia kaivaustutkimuksia Porvoossa on suoritettu 1980-luvulta lähtien. Tätä ennen, 1970-luvulla, kaupungissa oli tehty putkikaivantojen maaleikkausten dokumentointeja. Lähinnä Museoviraston kaivaukset ovat keskittyneet Jokikadun ja Välikadun varteen, Rihkamatorin tuntumaan sekä Raatihuoneen torille. Lukuun ottamatta kirkkoa, ei yläkaupunkia ole toistaiseksi tutkittu arkeologisin menetelmin. (Hakanpää & al. 2008:65-69.)

#### Tutkimusalueen historia

Nykyisin museona toimivan vanhan Raatihuoneen rakennus rakennettiin Porvoon vuoden 1760 suurpalon jälkeen vuosien 1762 ja 1764 välisenä aikana torin kaakkoislaitaan. Ensimmäinen maininta Raatihuoneesta historiallisissa lähteissä on kuitenkin jo vuodelta 1545, jonka jälkeen saadaan odottaa runsaat 70 vuotta ennen kuin rakennuksesta kuullaan uudelleen vuonna 1616. Lähteiden perusteella tiedetään, että huonokuntoisen raatihuoneen tilalle rakennettiin uusi rakennus vuonna 1666. Tällöin rakennus on kuitenkin sijainnut torin pohjoislaidalla. (Mäntylä 1994:334; Hakanpää 2006:18.)

Vanhimmat tiedot tutkimusalueen rakennuksista ovat Samuel Broteruksen vuonna 1696 piirtämässä kartassa, johon liittyy myös luettelo tontinomistajista (Broterus 1696). Myös vuodelta 1652 (Kuva 2) on olemassa luonnosmainen kartta Porvoon kaupungin asemakaavasta (Porvoo 1652). Tätä vanhempaa rakennuskantaa on mahdollista selvittää ainoastaan arkeologian avulla.

Nykyinen Raatihuone on siis otettu käyttöön viimeistään vuoden 1764 syksyllä. Raatihuoneen paikalla oli vuoden 1696 tonttiluettelon mukaan sijainnut kaksi tonttia, joista toinen oli kuulunut rälssille. Palovakuutuksien perusteella tiedetään, että tontilla sijainnut Raatihuonetta edeltävä talo oli ollut kaksikerroksinen asuintalo siihen kuuluvine talousrakennuksineen (Panelius 1983:141).





Kuva 2. Porvoon kaupunki vuoden 1652 kartalla. Raatihuoneentori näkyy kaupungin keskellä tyhjänä alueena.

Vuonna 2006 Raatihuoneentorilla, Raatihuoneen pääsisäänkäynnin edustalla, suoritettiin arkeologiset kaivaukset viemäri- ja kaukolämpötöiden vuoksi. Tällöin paikalta löytyi mm. 1500-luvulla rakennetun rakennuksen jäänteitä sekä esineitä 1300- ja 1400-luvuilta. (Hakanpää 2006:18.)

Raatihuoneen edustalla oli tehty kaivaustöitä myös vuoden 1949 syksyllä, kun rakennuksen perustusta vahvistettiin betonilla. Porvoon museosta löytyy tässä yhteydessä tehty dokumentti, jossa kerrotaan pääsisäänkäynnin rappusten koillispuolella havaitusta rakennuksen pohjasta (Porvoon museo 1949).

## 4. Tutkimukset

Kesän 2008 tutkimuksilla pyrittiin tutkimaan ja dokumentoimaan esille tulleet puurakenteet sekä dokumentoida salaojakaivantojen yhteydessä esiin tulleet kulttuurikerrokset. Tutkimuksia tehtiin ainoastaan niillä kohdilla, jotka olivat jo valmiiksi kaivettu esille.

Raatihuoneen vaunuvajan sisäpuolinen lattia-ala, jossa oja 3 sijaitsi, tutkittiin syys-lokakuussa 2008 tarkemmin Muuritutkimus ky:n toimesta. Paikalta löytyi sama puurakenne (R101), joka esiintyi ojassa 1 (Uotila 2008).

### Kaivausmenetelmät

Kaivausalueet mitattiin paikalleen käyttäen hyväksi vanhan raatihuoneen nurkkia. Näiden pisteiden avulla kaivausalueet saatiin liitettyä Porvoon kaupungin kaavakarttaan ja sidottua kaupungin omaan mittajärjestelmään. Pohjakarttana toimi Porvoon kaupungin digitaalinen kaavakartta. Lisäksi tutkimusalue sijoitettiin peruskarttaotteelle YKJ-järjestelmään.

Korkeus siirrettiin tutkimusalueelle kaupungin korkeuskiintopisteestä numero 683 (8,257 m mpy), joka sijaitsi vanhan raatihuoneen lounaiskulmassa. Korkeus on ilmoitettu N43-korkeusjärjestelmässä.

Kaikkien kolmen tutkimusalueiden kaivannot oli aloitettu rakennuttajan toimesta ilman arkeologin valvontaa. Ojan 1 kohdalta kaivutyöt oli kuitenkin keskeytetty heti kun maan alta rupesi paljastumaan puurakenteita. Muilta alueilta ei tavattu ehjiä rakenteita.

Ojan 1 kohdalta sovellettiin yksikkökaivausmenetelmää. Oja 2 ja 3 dokumentoitiin valokuvin. Ojasta 3 piirrettiin lisäksi pieni osa profiilista. Ojan 1 yksikkö- ja rakennekuvaukset sekä niiden stratigrafia on esitelty liitteissä 5-7. Löydöt otettiin talteen yksiköittäin mikäli mahdollista ja talletettiin Kansallismuseon historiallisen ajan kokoelmiin numeroilla KM2008041:1-16. Mikäli löydön konteksti ei ollut tiedossa, merkittiin löydölle ne tiedot, mitkä olivat selvillä.

Jälkitöiden yhteydessä poistettiin pintakerrosten luulöydöt. Nämä löydöt luetteloitiin ja kuvattiin (liite 10). Konservointia kaipaavat esineet lähetettiin maaliskuussa 2009 Kansallismuseon konservointilaitokselle konservoitaviksi.

Tutkimusten aikana oli myös tarkoitus valvoa peruskorjaukseen liittyviä lisäkaivaustöitä. Kaivauksia ei kuitenkaan saatu suoritettua Museoviraston arkeologien ollessa paikalla, vaan tehtiin vasta arkeologien jo lähdettyä. Tällöin Porvoon museon rakennustutkija Henrik Wager kävi paikan päällä valokuvaamassa ja katsomassa löytöjä.

## 5. Kaivaushavainnot

### Oja 1

Porvoon Raatihuoneen tutkimuksissa tutkittiin kolme koeojaa. Oja 1 sijaitsi Jokikadulla, miltei kiinni Raatihuoneen lounaisseinämässä ja oli NW-SE-suuntainen. Oja oli 11,5 m pitkä ja 1,7 m leveä. Oja 1 oli kaivettu auki kun Raatihuoneelle oltiin asentamassa uusia salaojaputkia. Noin puoli metriä kadun pinnasta alaspäin paljastui kuitenkin vanhoja puurakenteita (R101), joten salaojakaivanto keskeytettiin ja paikalle kutsuttiin Museoviraston rakennushistorian osaston arkeologit. Puurakenteita oli esillä n. 90 cm leveältä ja 6,4 m pitkältä matkalta. Ojan lounaispuolelta kaivannon rikkoivat modernit muoviputket ja koillispuolella vastaan tuli Raatihuoneen seinän perustukset.

Jokikadun katukiveyksen ja täytemaan alta paljastui siis puurakenne R101 (Kuva 3). Se koostui epämääräisistä lankunpätkistä. Puut olivat joko Jokikadun suuntaisia tai poikittain katuun nähden. Puiden päällä oli useasti ohut kerros savea ja monin paikoin puiden alla oli nyrkinkokoisia kiviä, joista osa oli palaneita. Ojan lounaispäästä, R101 yhteydestä, löytyi n. 30 x 30 cm kokoinen kivi. Kyseessä voisi olla jonkin rakennuksen nurkkakivi. R101 jaettiin kolmeen osaan; R101:A-C. A linja oli NW-SE suuntainen, eli Jokikadun suuntainen. Linjat B ja C puolestaan olivat NE-SW suuntaisia. Lankkujen leveydet vaihtelivat 7 ja 27 cm välillä ja paksuudet 2,5 ja 6 cm välillä. Yhdessä lankussa oli työstön jälkiä, sillä sen toiseen päähän oli veistetty lovi.



Kuva 3. Ojan 1 puurakenteet R101. Kuvan oikeassa reunassa näkyy osa puukourua R104.

Tutkimusalueella esillä ollut osa R101:sta ei muodostanut mitään tulkittavaa kokonaisuutta. Kuitenkaan lankut eivät näyttäneet lojuvan maassa täysin satunnaisesti, sillä ne olivat joko kadun suuntaiset tai poikittain katuun nähden. Koillispuolella rakenne oli täysin Raatihuoneen perustusten tuhoama. Seinälinjan edessä oli n. 30 cm matkalta täytesoraa (Y105), jota jatkui aina peruskallioon asti. Ojan 1 lounaispuolella, Jokikadun alla, on mahdollisesti säilynyt R101 aikaisia kulttuurikerroksia, sillä ojan lounaispuolella esillä olleet kadunalaiset muoviputket eivät olleet kaivettu R101 ylintä tasoa syvemmälle.

Vaikka R101:B-linjan ainoa lankku jatkuikin lounaaseen nykyisen Jokikadun alle, loput rakenteesta R101 näytti rajautuvan linjan R101:A koillispuolelle ja jatkuvan nykyisen Raatihuoneen alle. Korkeuksien perusteella sama puutaso kaivettiin laajemmin esille Raatihuoneen vaunuvajan kaivauksilla syksyllä 2008. Puurakenteen tarkoitus jäi kuitenkin epäselväksi. Kyseessä saattoi olla jonkinlainen piha-alue tai tien pohja (Uotila 2008). Linjojen A ja C kulmasta löytyi Juhana III aikainen raha vuodelta 1580, joka viittaisi rakentamisajankohdan sijoittuvan joskus 1500-luvun loppuun.

Rakenteen R101 ympärillä oli tummanruskeaa savensekaista hiekkaa, jonka seassa oli puusilppua ja -lastuja. Maa-aines oli tiivistä ja kosteaa. Löytöinä Y102:sta saatiin liitupiipun varren katkelma, punasaviastioiden palasia, ikkunalasia, palanen nahkaa, rautanaula sekä eläinten luita.

Yksikön Y102 alta paljastui puumoskansekaista hienoa hiekkaa (Y106), jonka päälle rakenne R101 oli perustettu. Puumoskakerroksen ylä- ja alapinta olivat nokisia. Yksikön alapinta ojan puolivälistä kaakon suuntaan oli erityisen nokinen. Kerros haisi voimakkaasti vanhalle lannalle. Kerros oli niukkalöytöinen, sillä löytöinä kerroksesta saatiin ainoastaan yksi pala kuonaa ja kolme eläinten luuta.

Puumoskakerroksen (Y106) alta löytyi tummanharmaata siltinsekaista hiekkaa. Maa-aines oli tiivistä ja sen alapuolella oli nokikerros. Kerros tulkittiin täyttökerrokseksi. Siitä ei tullut löytöjä.

Yksikön Y108 ja nokikerroksen alta paljastui harmaa siltti (Y109), joka tulkittiin pohjamaaksi. Maa-aines oli aivan puhtaan näköistä ja se sijaitsi peruskallion päällä. Yksiköstä ei tullut löytöjä.

Puurakenteen R101 lisäksi, ojan pohjoispäästä löytyi toinen puurakenne, R103. R103:een kuului yksi NE-SW suuntainen hirsi, joka oli perustettu saveen (Y104). Ojassa oli näkyvissä vain pieni osa hirttä. Loput hirrestä kaivettiin pois sen jälkeen kuin Museoviraston arkeologit olivat jo lähteneet paikalta. Porvoon museon rakennustutkija Henrik Wager kuitenkin kävi paikalla valokuvaamassa esille tullutta rakennetta. Wagerin mukaan kyseessä oli ollut vesikouru. Myös Raatihuoneentorin vuoden 2006 kaivauksilla löytyi puukouru, joka tulkittiin viemäriksi. Puisia viemäreitä on ruvettu rakentamaan Porvooseen 1800-luvun jälkipuoliskolla (Hakanpää 2006:11; Mäkelä-Alitalo 2000:194 & 215).

Hirsi R103 oli perustettu saveen Y104. Savea ympäröi kostea harmaanruskea siltinsekainen hiekka (Y107). Kyseessä oli täyttökerros, joka jatkui myös saveen Y104 alle. Kerros on siis voinut syntyä vesikourun R103 rakentamisen yhteydessä. Kerrosta ei kaivettu pohjaan. Kerroksesta saatiin löytönä talteen yksi punasaviastian pala.

## Oja 2

Oja 2 sijaitsi raatihuoneen luoteispuolella aivan pääsisäänkäynnin rappusten edessä. Oja oli NE-SW-suuntainen sekä 6,3 m pitkä ja 1,7 m leveä. Oja 2 oli kaivettu kokonaan auki jo ennen kun Museoviraston arkeologit saapuivat paikalle. Tutkimusten yhteydessä ojasta ainoastaan puhdistettiin profiilit ja ne kuvattiin. Samalla mitattiin eri maakerrosten paksuudet ja ne kirjattiin muistiin.

Maakerrokset olivat seuraavat; pinnassa (nykyinen maapinta) oli n. 10 cm paksu mukulakivikerros. Sen alla oli n. 15 cm paksu kerros kellertävää hienoa hiekkaa, johon

mukulakivet oli asetettu. Kellertävän hiekan alla sijaitsi purkukerros, joka jatkui aina peruskallioon saakka. Purkukerroksen paksuus oli n. 1 m. Kuopan pohjaa oli vaikea erottaa, sillä siinä oli kosteasta säästä johtuen paljon vettä ja liejua. Ojasta 2 mitattiin myös pinta ja pohja vaaituskojeen avulla. Mukulakiveyksen pinta ojan kohdalla oli 8,47 m mpy ja peruskallion pinta oli 7,16 m mpy.

Oja 2 sijaitsi suunnilleen samalla paikalla kun vuoden 1949 perustusten korjauksen yhteydessä havaittu rakennuksen pohja. Rakennus oli sijainnut n. 1,5-2 m silloisen maapinnan alapuolella (Porvoon museo 1949). Tällä kertaa rakennuksesta ei havaittu mitään jälkiä. Todennäköisesti mahdollisen rakennuksen jäljet olivat tuhoutuneet jo vuonna 1949, kun nykyisiä rappusia varten tehtiin betonivalu.



*Kuva 4. Ojan 2 luoteisprofiili.*

Porvoon museonjohtajan Merja Herrasen mukaan ojaa 2 kaivettaessa olisi tullut esille tiilirakenteita, jotka olisivat kaivuun yhteydessä tuhoutuneet. Herrasen mukaan ne olisivat saattaneet olla jonkin aikaisemman rakennuksen kellarirakenteita. Tutkimusten yhteydessä profiilia tarkasteltiin, mutta rakenteita ei havaittu (Kuva 4). Sen sijaan profiilin purkumaassa oli paljon tiiltä ja laastia. Lisäksi ojan länsipäässä oli muutamia isoja (n. 50 cm halkaisijaltaan) kiviä, jotka saattaisivat olla peräisin jonkin aikaisemman rakennuksen perustasta.



*Kuva 5. Ojan 2 kupeesta esiin tullutta tiilirakennetta.*

Museoviraston arkeologien jo lähdettyä peruskorjaukseen liittyviä kaivantoja jatkettiin. Tällöin esille tuli uusia tiilirakenteita, jotka Porvoon museon Henrik Wager kävi kuvaamassa (Kuva 5). Tiilet ovat luultavasti osa ennen Raatihuonetta paikalla olleen rakennuksen kellarin rakenteita.

### Oja 3

Kolmas ja viimeinen oja sijaitsi Raatihuoneen sisällä, vaunuvajassa rakennuksen lounaisnurkassa. Oja oli NE-SW-suuntainen sekä 5,6 m pitkä ja 1 m leveä. Pohjakerroksen lattia koostui näiltä kohdin mukulakivistä ja oli samassa tasossa Museotorin mukulakiveyksen kanssa. Oja kaivettiin salaoja- ja sprinklerijärjestelmää varten ja oli jo valmiiksi kaivettu arkeologien saapuessa paikalle.

Ojan maakerrokset vaikuttivat yhtenäisiltä koko avatun alueen matkalta. Tämän takia katsottiin riittäväksi, että ojan maakerrokset putsattiin ja dokumentoitiin vain reilun metrin matkalta (Kuva 6). Muuta ei ehditty tehdä ajanpuutteen takia.



Kuva 6. Ojan 3 dokumentoidut maakerrokset.

Puhdistettaessa ja dokumentoitaessa ojaa 3 huomattiin, että maakerrokset vastasivat aika hyvin ojan 1 maakerroksia. N. 70 cm paksun täytehiekkakerroksen jälkeen paljastui kolme savensekaista hiekkakerrosta, joista musta oli verrattavissa ojan 1 kerrokseen Y102. Savensekaisen hiekan alta paljastui vaalea ja tumma puumoskakerros, jotka vastasivat ojan 1 yksikköä Y106. Kerrokset myös haisivat vanhalle lannalle, aivan kuten Y106. Puumoskakerrosten alta tuli kerros tummanharmaata siltinsekaista hiekkää ja sen alta vaaleaa silttiä. Nämä vastasivat ojan 1 kerroksia Y108 ja Y109. Yksi selkeä ero ojan 1 kerrokseen oli se, että ojasta 3 puuttuivat selvät nokikerrokset.

## 6. Tulokset

Porvoon Raatihuoneen vuoden 2008 peruskorjauksen yhteydessä tutkittiin ja dokumentoitiin kolme koeojaa. Tutkimuksia hankaloitti se, että kaivutöitä oli tehty ilman arkeologista valvontaa.

Tutkimuksilta löytyi yksi säilynyt puurakennetaso Raatihuoneen lounaisseinämän vieressä. Puut eivät tutkitun alueen kohdalta muodostaneet mitään selkeästi tulkittavissa olevaa kokonaisuutta. Mahdollisesti kyseessä olisi voinut olla osa jostakin piha-alueesta tai tiestä.

Ojasta 1 löytyi kolme palokerrosta. Palokerrokset voisivat sopia Porvoon 1500-luvulla historiallisesti dokumentoituihin paloihin vuosina 1508, 1571 ja 1590. Päälimmäisen palokerroksen yhteydestä löytyi Juhana III aikainen raha, joka veisi kerroksen ajoituksen juuri 1500-luvun lopulle. Ojan pohjoisosasta löytyi lisäksi hirren pätkä, joka saattaisi olla osa torin laidalle rakennettua puukourua. Puisia viemäreitä rakennettiin Porvooseen 1850-luvun jälkeen.

Ojasta 2 havaittiin paksu purkukerros, jossa oli paljon tiiliä. Museoviraston arkeologien jo lähdettyä alueelta ojaa kaivettiin lisää. Tällöin paikalta paljastui tiilirakenteita, jotka ovat voineet olla osa paikalla ennen sijainneen rakennuksen kellaria.

Oja 3 sijaitsi Raatihuoneen vaunuvajassa. Siitä löytyi samoja maakerroksia kun Jokikadun puoleisesta ojasta 1, mutta ojasta 1 dokumentoidut palokerrokset puuttuivat.

Hopearahan lisäksi kaivauksilta löytyi muutama liitupiipun katkelma, punasavikeramiikkaa, rautaesineitä, ikkunalasin pala, luuta ja yksi pala nahkaa. Kokonaisuudessaan löytöjä oli niukasti tutkittuun alueeseen nähden.

*Helsingissä, perjantaina 6. maaliskuuta 2009*

*Andreas Koivisto*

## Lähteet ja kirjallisuus

### Kartat:

Porvoo 1652: Geometrica deliniatio öffwer denn ååhn som löper emillan henthalla sätherij och strömssbergss gård sampt uthføre till Bårgo stadh med des nest ut med liggiande herregårdar, sätherij och byar effter sin rätta situation och capacitet affmätt och affrijtadt anno 1652. KA 56M 09/20 Paikalliskartta Ia\* 103. (Tekijä tuntematon).

### Painetut lähteet:

Broterus, Samuel, 1696: *Geometrisk Charta Wppå Borgå stadh i Nyland, Bårgo lähn och sochn belägen. Afmädt åhr 1696. Med tomtförteckning och inledning av Torsten Blom.* Helsingfors 1965.

### Arkistoraportit:

Hakanpää, Päivi, 2006: Porvoo, Raatihuoneentori, viemäri- ja kaukolämpökaivannon arkeologinen valvonta ja kaivaus 2006. MV/RHOA.

Porvoon museo 1949. Kertomus havainnoista, jotka tehtiin kun Raatihuoneen kivijalkaa vahvistettiin betonilla syksyllä 1949. Kertomuksen laatija on tuntematon. Kertomus löytyy Porvoon museosta.

Uotila, Kari, 2008: Porvoo Raatihuone, vaunuvaja. Arkeologiset kaivaukset 19.9.-30.10.2008. Kaivauskertomus. MV/RHOA.

### Kirjallisuus:

Hakanpää, Päivi & Niukkanen, Marianna & Lempiäinen, Terttu & Lindroos, Terhi, 2008: Keskiaikaista Porvoota etsimässä. *Museoviraston rakennushistorian osaston aikakauskirja* 2, s. 62-85. Helsinki.

Hiekkänen, Markus, 1981: Porvoo (sw. Borgå). *Keskiajan kaupungit* 1. Museovirasto raportti. Helsinki.

Mäkelä-Alitalo, Anneli, 2000: Porvoon kaupungin historia III:1, 1809-1878. Porvoo.

Mäntylä, Ilkka, 1994: Porvoon kaupungin historia II, 1602-1809. Porvoo.

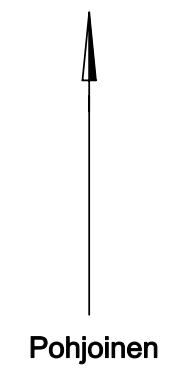
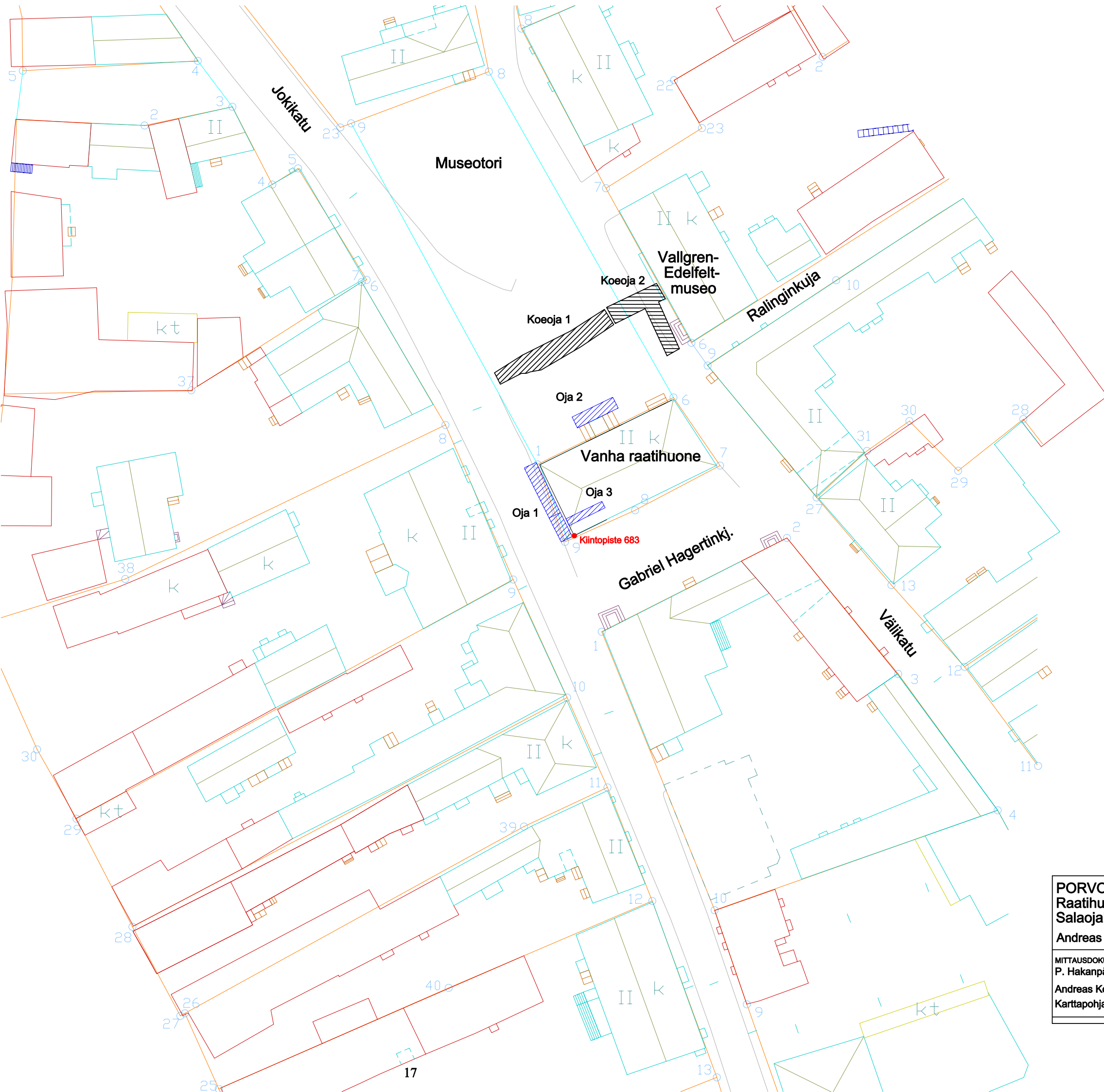


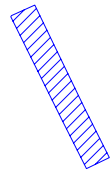
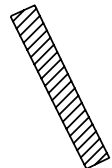
Panelius, Olay, 1983: *Gårdar och gårdsägare i Borgå på 1600- och 1700-talen*. Svenska litteratursällskapet i Finland. Helsingfors.

**Käytetyt lyhenteet:**

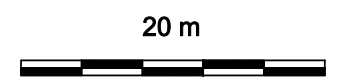
KA – Kansallisarkisto

MV/RHOA – Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto.



-  Vuonna 2008 dokumentoidut kaivannot
-  Vuoden 2006 kaivausalueet

**Kiintopiste 683**  
 x=698980,5  
 y=426178,8  
 z=8,257 m mpy



|  |  |
|--|--|
| <b>PORVOO</b><br><b>Raatihuone</b><br><b>Salaojakaivantojen dokumentointi</b><br>Andreas Koivisto 2008   | <b>Yleiskartta</b><br>Vuonna 2008 dokumentoidut kaivannot<br>ja vuoden 2006 kaivausalueet<br><b>Mk 1:500</b> |
| MITTAUSDOKUMENTOINTI<br>P. Hakanpää, J. Enqvist ja R. Väisänen 2006<br>Andreas Koivisto ja Riikka Väisänen 2008<br>Karttapohja: Porvoon kaupunki | MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO<br>HELSINKI<br><b>Kartta 1</b>                               |

# Porvoo Raatihuone Mustavalkonegatiiviluettelo

Liite 2

A. Koivisto 2008

125951:1-19

| Päänumero | Alanumero | Kunta  | Kohde      | Aihe   | Suunta   | Kuvaaja          | Pvm   | Vuosi |
|-----------|-----------|--------|------------|--|----------|------------------|-------|-------|
| 125951    | 1         | Porvoo | Raatihuone | Oja 1, rakennetaso1                            | ylhäältä | Andreas Koivisto | 16.6. | 2008  |
| 125951    | 2         | Porvoo | Raatihuone | Oja 1, rakennetaso1                            | ylhäältä | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 3         | Porvoo | Raatihuone | Oja 1, rakennetaso 1                           | ylhäältä | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 4         | Porvoo | Raatihuone | Oja1, dt.2                                     | ylhäältä | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 5         | Porvoo | Raatihuone | Oja1, dt.3                                     | ylhäältä | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 6         | Porvoo | Raatihuone | Oja2, N-profiilin W-osa                        | S        | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 7         | Porvoo | Raatihuone | Oja2, N-profiilin E-osa                        | S        | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 8         | Porvoo | Raatihuone | Oja1, dt.4                                     | ylhäältä | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 9         | Porvoo | Raatihuone | Oja1, dt.5                                     | ylhäältä | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 10        | Porvoo | Raatihuone | Oja3, N-profiili                               | S        | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125951    | 11        | Porvoo | Raatihuone | Yleiskuva, raatihuone                          | N        | Andreas Koivisto | 18.6. | 2008  |
| 125951    | 12        | Porvoo | Raatihuone | Yleiskuva, Raatihuoneen W-pääty ja kaivausalue | N        | Andreas Koivisto | 18.6. | 2008  |
| 125951    | 13        | Porvoo | Raatihuone | Yleiskuva                                      | S        | Andreas Koivisto | 18.6. | 2008  |
| 125951    | 14        | Porvoo | Raatihuone | Oja2, E-profiili                               | W        | Andreas Koivisto | 18.6. | 2008  |
| 125951    | 15        | Porvoo | Raatihuone | Oja1, W-profiili 1/5                           | E        | Andreas Koivisto | 18.6. | 2008  |

| <b>Päänumero</b> | <b>Alanumero</b> | <b>Kunta</b> | <b>Kohde</b> | <b>Aihe</b>          | <b>Suunta</b> | <b>Kuvaaja</b>   | <b>Pvm</b> | <b>Vuosi</b> |
|------------------|------------------|--------------|--------------|----------------------|---------------|------------------|------------|--------------|
| 125951           | 16               | Porvoo       | Raatihuone   | Oja1, W-profiili 2/5 | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125951           | 17               | Porvoo       | Raatihuone   | Oja1, W-profiili 3/5 | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125951           | 18               | Porvoo       | Raatihuone   | Oja1, W-profiili 4/5 | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125951           | 19               | Porvoo       | Raatihuone   | Oja1, W-profiili 5/5 | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |

# Porvoo Raatihuone digikuvaluettelo

Liite 3

A.Koivisto 2008

125952:1-37

| Päänumero | Alanumero | Aihe                             | Suunta   | Kuvaaja          | Pvm   | Vuosi |
|-----------|-----------|----------------------------------|----------|------------------|-------|-------|
| 125952    | 1         | Työkuva                          |          | Andreas Koivisto | 16.6. | 2008  |
| 125952    | 2         | Työkuva                          |          | Andreas Koivisto | 16.6. | 2008  |
| 125952    | 3         | Oja 1 rakennetaso 1              | ylhäältä | Andreas Koivisto | 16.6. | 2008  |
| 125952    | 4         | Oja 1 rakennetaso 1              | ylhäältä | Andreas Koivisto | 16.6. | 2008  |
| 125952    | 5         | Oja 1, rakennetaso1              | ylhäältä | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 6         | Oja 1, rakennetaso 1             | ylhäältä | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 7         | Oja 1, S-päädyn "nurkkakivi"     |          | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 8         | Oja 1, "risukko" lähellä N-päätä |          | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 9         | Oja 1, N-profiili                | S        | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 10        | Oja 1, dt.2                      |          | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 11        | Oja 1, Y106 hiiltynyt alaosa     | S        | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 12        | Oja 1, Y106, hiiltynyt alaosa    | S        | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 13        | Työkuva                          |          | Andreas Koivisto | 17.6. | 2008  |
| 125952    | 14        | Oja 1, dt.3                      |          | Andreas Koivisto |       | 2008  |

| <b>Päänumero</b> | <b>Alanumero</b> | <b>Aihe</b>                  | <b>Suunta</b> | <b>Kuvaaja</b>   | <b>Pvm</b> | <b>Vuosi</b> |
|------------------|------------------|------------------------------|---------------|------------------|------------|--------------|
| 125952           | 15               | Oja 1 sateen jälkeen aamulla | N             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 16               | Oja 2 N-profiilin W-osa      |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 17               | Oja 2 N-profiilin E-osa      |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 18               | I-U OP restauroinnin aikana  |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 19               | I-U OP restauroinnin aikana  |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 20               | I-U OP restauroinnin aikana  |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 21               | I-U OP restauroinnin aikana  |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 22               | I-U OP restauroinnin aikana  |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 23               | Työkuva Oja 1                |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 24               | Oja 1, dt.4                  | ylhäältä E    | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 25               | Oja 1, dt.5                  | ylhäältä E    | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 26               | Oja 3, N-profiili            |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 27               | Yleiskuva, Raatihuone        | N             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 28               | Yleiskuva, Raatihuone        | N             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 29               | Työkuva                      |               | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 30               | Yleiskuva                    | S             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 31               | Oja 2 E-profiili             | W             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 32               | Oja 1 W-profiili 1/6         | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 33               | Oja1 W-profiili 2/6          | W             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |

| <b>Päänumero</b> | <b>Alanumero</b> | <b>Aihe</b>          | <b>Suunta</b> | <b>Kuvaaja</b>   | <b>Pvm</b> | <b>Vuosi</b> |
|------------------|------------------|----------------------|---------------|------------------|------------|--------------|
| 125952           | 34               | Oja 1 W-profiili 3/6 | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 35               | Oja 1 W-profiili 4/6 | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 36               | Oja 1 W-profiili 5/6 | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |
| 125952           | 37               | Oja 1 W-profiili 6/6 | E             | Andreas Koivisto | 18.6.      | 2008         |

## Porvoon Raatihuoneen arkeologinen kaivaus ja salaojakaivantojen dokumentointi vuonna 2008

### *Yhteysluettelo*

| <b>Yhteys</b> | <b>Kuvaus</b>                       |
|---------------|-------------------------------------|
| Y100          | Sekoittunut pintamaa                |
| R101          | Puurakenne                          |
| Y102          | Tummanruskea savensekainen hiekka   |
| R103          | Puukouru                            |
| Y104          | Harmaa savi                         |
| Y105          | Vaaleanharmaa kivensekainen sora    |
| Y106          | Puumoskansekainen hieno hiekka      |
| Y107          | Harmaanruskea siltinsekainen hiekka |
| Y108          | Tummanharmaa siltinsekainen hiekka  |
| Y109          | Harmaa siltti                       |



# Porvoo, Raatihuone 2008 A. Koivisto

## Yksikkökuvaukset

**N:o** 100

**Tyyppi:** Sekoittunut pintamaa

**X=**

**Y=**

**Z=**

**Laajuus m:** Koko alue

**Paksuus cm:** n. 50

**Kaivaustapa:** Kaivinkone

**Koostumus:**

**Päämaalaji:**

**Pääsekoite:**

**Muu sekoite:**

**Stratigrafia:**

**Yläpuolella:** Katukiveys

**Liittyy rakenteeseen:**

**Alapuolella:** Y102, Y107

**Sama kuin:**

**Yksikön rajat:** Selvät

**Kuvaus ja tulkinta:**

Pintamaa oli kaivettu pois kun arkeologit saapuivat paikalle

**Löydöt:** KM2008041:1

**N:o** 102

**Tyyppi:** Tummanruskea savensekainen hiekka

**X=** 6698983,50-6698989,75

**Y=** 426174,15-426177,50

**Z=** 6,78-7,32

**Laajuus m:** 0.8 x 6,5

**Paksuus cm:** 10-50

**Kaivaustapa:** Latio ja lasta

**Koostumus:**

**Päämaalaji:** H.hiekka

**Pääsekoite:** Savi

**Muu sekoite:** Puusilppu ja -lastu

**Stratigrafia:**

**Yläpuolella:** Y100

**Liittyy rakenteeseen:** R101

**Alapuolella:** Y106, Y108

**Sama kuin:**

**Yksikön rajat:** Selvät

**Kuvaus ja tulkinta:**

Kulttuurikerros. Maa-aines oli tiivistä ja kosteaa. Yksikössä sijaitsi rakenne R101.

**Löydöt:** KM2008041:2-8, 14

---

**N:o** 104

**Tyyppi:** Harmaa savi

**X=** 6698989,05-6698990,50

**Y=** 426173,75-426174,65

**Z=** 6,90-7,21

**Laajuus m:** n. 0,9x0,9

**Paksuus cm:** n. 30

**Kaivaustapa:** Lapio ja lasta

**Koostumus:**

**Päämaalaji:** Savi

**Pääsekoite:**

**Muu sekoite:**

**Stratigrafia:**

**Yläpuolella:** Y107

**Liittyy rakenteeseen:** R103

**Alapuolella:** Tod. näk. Y107

**Sama kuin:**

**Yksikön rajat:** Selvät

**Kuvaus ja tulkinta:**

Todennäköisesti kyseessä oli oja, joka oli täytetty savella, johon oli laitettu hirsi. Hirren sivut olivat myös tiivistetty savella. Arkeologien lähdettyä, ojaa laajennettaessa, selvisi että paikalla on mahdollisesti sijainnut vesikouru.

**Löydöt:** -

---

**N:o** 105

**Tyyppi:** Vaaleanharmaa kivensekainen sora

**X=** 6698984,15-6698990,55

**Y=** 426174,65-426177,85

**Z=**

**Laajuus m:** 0,3 x 7

**Paksuus cm:**

**Kaivaustapa:** Lapio

**Koostumus:**

**Päämaalaji:** Sora

**Pääsekoite:** Kivi

**Muu sekoite:** K.hiekka

**Stratigrafia:**

**Yläpuolella:** -

**Liittyy rakenteeseen:**

**Alapuolella:** -

**Sama kuin:**

**Yksikön rajat:** Selvät

**Kuvaus ja tulkinta:**

Kerros oli irtonainen ja kuiva. Kyseessä oli modernin viemäriputken täyttömaa, joka seurasi Raatihuoneen länsiseinämää.

**Löydöt:** -

---

**N:o** 106 **Tyyppi:** Puumoskaneainen hieno hiekka

**X=** 6698983,50-6698989,70 **Y=** 426174,50-426177,55 **Z=** 6,73-7,07

**Laajuus m:** 0,95x5,5 **Paksuus cm:** 15-25 **Kaivaustapa:** Lapio ja lasta

**Koostumus:**

**Päämaalaji:** H.hiekka

**Pääsekoite:** Puumoska

**Muu sekoite:** Noki ja hiili

**Stratigrafia:**

**Yläpuolella:** R101, Y102

**Liittyy rakenteeseen:**

**Alapuolella:** Nokikerros, Y108

**Sama kuin:**

**Yksikön rajat:** Selvät

**Kuvaus ja tulkinta:**

Puumoskakerroksen ylä- ja alapinta olivat nokisia. Erityisen nokinen oli alapinta ojan 1 puolivälistä eteläpäähän.

**Löydöt:** KM2008041:9

---

**N:o** 107 **Tyyppi:** Harmaanruskea siltinsekainen hiekka

**X=** 6698988,75-6698990,30 **Y=** 426173,70-426174,60 **Z=** 6,64-7,38

**Laajuus m:** n. 0,6x1,4 **Paksuus cm:** 65 **Kaivaustapa:** Lapio ja lasta

**Koostumus:**

**Päämaalaji:** H.hiekka

**Pääsekoite:** Siltti

**Muu sekoite:** Tiilimurska

**Stratigrafia:**

**Yläpuolella:** Y100, Y104

**Liittyy rakenteeseen:** R103?

**Alapuolella:** Peruskallio

**Sama kuin:**

**Yksikön rajat:**

**Kuvaus ja tulkinta:**

Kerros oli kostea. Yksikkö sijaitsi Y104 savikerroksen vieressä, ojan 1 pohjoispäässä. Kyseessä oli täyttökerros, joka jatkuu myös saven Y104 alle. Kerros on siis saattanut syntyä R103 rakentamisen yhteydessä.

**Löydöt:** KM2008041:10

---

**N:o** 108 **Tyyppi:** Tummanharmaa siltinsekainen hiekka  
**X=** 6698983,50-6698988,80 **Y=** 426175,30-426177,55 **Z=** 6,86-6,64  
**Laajuus m:** 0,95x5,5 **Paksuus cm:** 2-15 **Kaivaustapa:** Lapio ja lasta

**Koostumus:**  
**Päämaalaji:** H.hiekka **Pääsekoite:** Siltti  
**Muu sekoite:** Tiilimurska

**Stratigrafia:**  
**Yläpuolella:** Nokikerros, Y106 **Liittyy rakenteeseen:**  
**Alapuolella:** Nokikerros, Y109 **Sama kuin:**  
**Yksikön rajat:** Selvät

**Kuvaus ja tulkinta:**  
Palokerroksen alla ollut tiivis täyttökerros. Ei löytöjä.

**Löydöt:** -

---

**N:o** 109 **Tyyppi:** Harmaa siltti  
**X=** 6698983,50-6698988,80 **Y=** 426175,30-426177,55 **Z=** 6,42-6,82  
**Laajuus m:** 0,95x5,5 **Paksuus cm:** 5-35 **Kaivaustapa:** Lapio

**Koostumus:**  
**Päämaalaji:** Siltti **Pääsekoite:**  
**Muu sekoite:**

**Stratigrafia:**  
**Yläpuolella:** Nokikerros, Y108, Y107 **Liittyy rakenteeseen:**  
**Alapuolella:** Peruskallio **Sama kuin:**  
**Yksikön rajat:** Selvät

**Kuvaus ja tulkinta:**  
Tiivis pohjamaa. Kerroksen pinta oli osittain palanut, mikä näkyi ohuena mustana hiiltyneenä kerroksena yksikön pinnassa, eritoten ojan pohjoispäässä. Yksikkö tulkittiin alkuperäiseksi maapinnaksi. Maa-aines oli aivan puhtaan näköistä, se sijaitsi peruskallion päällä. Yksiköstä ei tullut löytöjä.

**Löydöt:** -

## Rakennekuvaukset

---

|                |                       |                 |                     |
|----------------|-----------------------|-----------------|---------------------|
| <b>N:o</b>     | 101                   | <b>Tyyppi:</b>  | <b>Puurakenne</b>   |
| <b>X:</b>      | 6698984,10-6698989,10 | <b>Y:</b>       | 426174,55-426177,40 |
| <b>Koko m:</b> | 0,85x5,7              | <b>Z m mpy:</b> | 7,05-7,19           |
|                |                       | <b>Suunta:</b>  | NW-SE, SW-NE        |

### Kivirakenne

**Kmateriaali:**

**Kivien koko cm**

**Tekniikka:**

**Kuvaus ja tulkinta:**

**Tiilirakenne:**

**Tiilien oko cm**

**Kuvaus ja tulkinta:**

**Puurakenne:**

**Pmateriaali:** Lauta/lankku

**Koko cm:**

**Kuvaus ja tulkinta:**

Epämääräisiä puita pitkittäin Jokikadun suuntaisesti ja muutamia puita poikittain katuun nähden. Puiden päällä oli useasti ohut kerros savea ja puiden alla oli monessa paikassa nyrkinkokoisia kiviä, joista osa oli palaneita. Ojan 1 lounaispäässä lankkujen yhteydestä löytyi n. 30x30 cm iso kivi. Mahdollisesti rakennuksen nurkkakivi. Rakenne jaettiin kolmeen osaan: R101:A-C, joista A-linja oli luoteis-kaakko suuntainen ja B sekä C luonais-koillis suuntaisia. Lankkujen leveydet vaihtelivat 7 ja 27 cm välillä ja paksuudet 2,5 ja 6 cm välillä. Yhdessä lankussa (R101A:6) oli työstön jälkiä. Lankun kaakkoispäähän oli veistetty lovi.

**Stratigrafia:**

**Yläpuolella:** Y100

**Liittyy yksikköihin** Y102

**Alapuolella:** Y106

**Sama kuin:**

---

**N:o** 103 **Tyyppi:** Puurakenne  
**X:** 6698989,35-6698990,55 **Y:** 426173,85-426174,70 **Z m mpy:** 7,12-7,27  
**Koko m:** 0,3x1,4 näkyvissä **Suunta:** SW-NE

**Kivirakenne**

**Kmateriaali:**

**Kivien koko cm**

**Tekniikka:**

**Kuvaus ja tulkinta:**

**Tiilirakenne:** Hirsi

**Tiilien oko cm**

**Kuvaus ja tulkinta:**

**Puurakenne:**

**Pmateriaali:** Hirsi

**Koko cm:**

**Kuvaus ja tulkinta:**

Saveen perustettu poikittainen hirsi lounais-kaakko suunnassa. Ojassa 1 näkyvissä vain pieni osa hirttä. Arkeologien jo lähdettyä paikalta, oli loput hirrestä kaivettu esille/pois. Porvoon museon rakennustutkija Henrik Wagerin mukaan kyseessä oli vesikouru.

**Stratigrafia:**

**Yläpuolella:** Y100

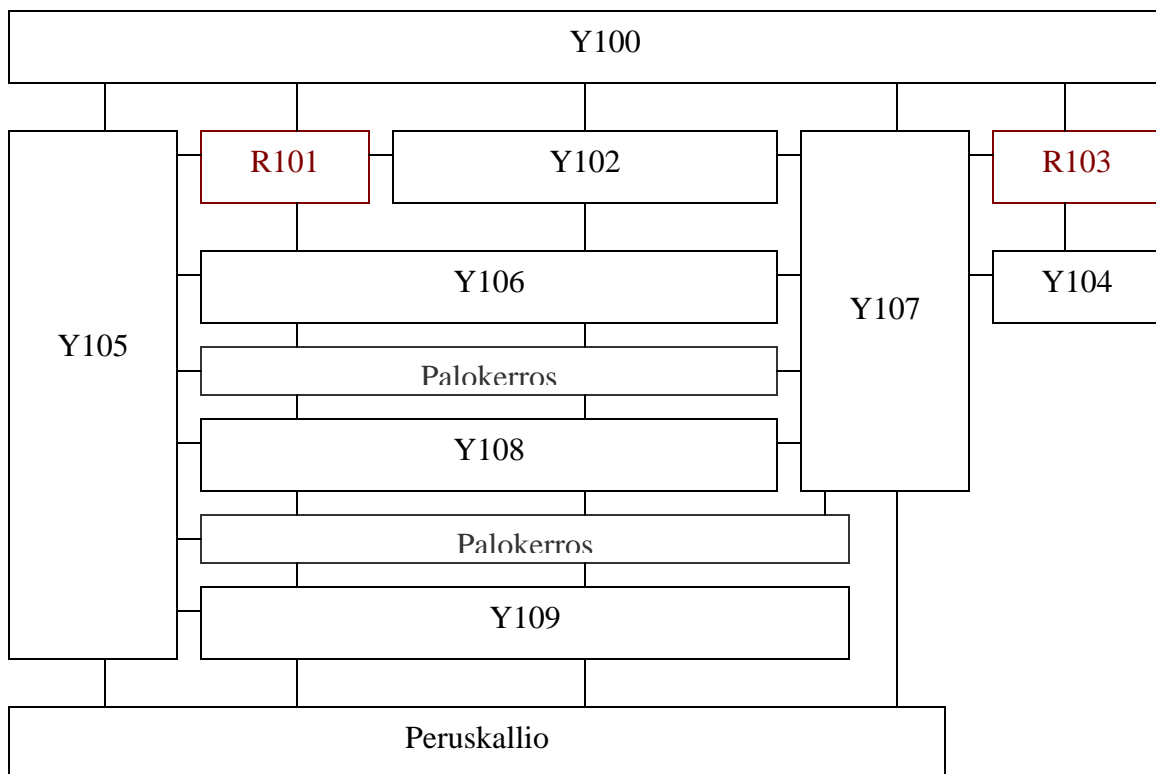
**Liittyy yksikköihin** Y107

**Alapuolella:** Y104

**Sama kuin:**

# Porvoon Raatihuoneen arkeologinen kaivaus ja salaojakaivantojen dokumentointi vuonna 2008

## Stratigrafia



# Porvoo Raatihuone Löytöluettelo

Liite 8

A.Koivisto 2008  
KM 2008041:1-20

| KM      | Alanro | Alue  | Yhteys | Rakenne              | Materiaali | Laji              | Kuvaus  | Kpl | Mitat mm   | Paino g | Muuta                      |
|---------|--------|-------|--------|----------------------|------------|-------------------|---|-----|--|---------|----------------------------|
| 2008041 | 1      | Oja 1 | Y100   |                      | Valkosavi  | Liitupiipun varsi |   | 1   | paks.7, pit.94                                   | 7,62    |                            |
| 2008041 | 2      | Oja 1 | Y102   | R101:A&C<br>kulmasta | Hopeaseos  | Raha              | Juhana III aikainen 1/2 äyriä<br>vuodelta 1580                            | 1   | Halk.n.20, paks. 1                               | 0,67    | osa kolikosta<br>katkennut |
| 2008041 | 3      | Oja 1 | Y102   |                      | Rauta      | Naula             | Kanta ja varren<br>poikkileikkaus<br>suorakaiteenmuotoinen                | 2   | Varren pit./kannan<br>halk. 65/13, 41/19         | 60,28   |                            |
| 2008041 | 4      | Oja 1 | Y102   |                      | Punasavi   | Astia             | Padan kahvan kappale,<br>läpinäkyvä lyijylasitus                          | 3   | Halk. 26, pit. 50, 34,<br>21                     | 36,2    |                            |
| 2008041 | 5      | Oja 1 | Y102   |                      | Punasavi   | Astia             | Kylkipala, sisäpinnalla<br>läpinäkyvä lyijylasitus,<br>ulkopinta rihlattu | 1   |  | 1,97    |                            |
| 2008041 | 6      | Oja 1 | Y102   |                      | Valkosavi  | Liitupiipun varsi |   | 1   | halk.9, pit. 22                                  | 2,1     |                            |
| 2008041 | 7      | Oja 1 | Y102   |                      | Lasi       | Ikkuna            | Vihertävä lasimassa,<br>iridisoitunut                                     | 3   | pit./lev./paks. :<br>22/16/2, 20/13/2,<br>15/8/2 | 3,57    |                            |
| 2008041 | 8      | Oja 1 | Y102   |                      | Nahka      |                   |   | 1   | Halk. 50   | 2,9     |                            |
| 2008041 | 9      | Oja 1 | Y106   |                      | Rauta      | Kuona             |   | 1   | pit. 21, lev.12                                  | 2,66    |                            |
| 2008041 | 10     | Oja 1 | Y107   |                      | Punasavi   | Astia             | Kylkipala, ulkopinnalla<br>tummanvihreä lyijylasite                       | 1   | pit.40, lev.19,<br>paks.13                       | 10,74   |                            |



| KM      | Alanro | Alue  | Yhteys  | Rakenne | Materiaali | Laji              | Kuvaus  | Kpl | Mitat mm  | Paino g | Muuta   |
|---------|--------|-------|---------|---------|------------|-------------------|---|-----|---|---------|---|
| 2008041 | 11     | Oja 2 | sekoit. |         | Punasavi   | Kaakeli           | Ulkopinnalla metallinhohtoinen tumma lyijylasite ja kohokuviointi                               | 2   | pit./lev./paks. : 48/73/14, 38/62/16                    | 115,1   |   |
| 2008041 | 12     | Oja 2 | sekoit. |         | Valkosavi  | Liitupiipun varsi |   | 1   | halk.8, pit.41  | 3,91    |   |
| 2008041 | 13     | Oja 3 | Lantakr |         | Rauta      | Esine             | Risti   | 2   | Poikkiristi 52, pystyristi 58 ja katkennut osa 51 pitkä | 18,38   | Katkennut talteen otettaessa.                               |
| 2008041 | 14     | Oja 1 | Y102    |         | Luu        | Palamaton luu     | Eläinten luita  | 26  |   | 441,7   |   |
| 2008041 | 15     | Oja 1 | Y106    |         | Luu        | Palamaton luu     | Eläinten luita  | 3   |   | 105,8   |   |
| 2008041 | 16     | Oja 3 | Lantakr |         | Luu        | Palamaton luu     | Eläinten luita  | 5   |   | 126,3   |   |
| 2008041 | 17     |       |         |         | Kivitavara | Astia             | Westervald astian kylkipala. Ulkopinnalla palanut sinivalkoinen suolalasilite.                  | 1   | 58x52x5   | 23,86   | Henrik Wager löysi palan salaojakaivantojen yhteydessä.     |
| 2008041 | 18     |       |         |         | Punasavi   | Kaakeli?          | Profiloitunut mahdollinen kaakelinpala. Sisäpinta palanut, ulkopinnalla ruskeaa lyijylasitetta. | 1   | 57x50x12  | 54,49   | Henrik Wager löysi palan salaojakaivantojen yhteydessä.     |
| 2008041 | 19     |       |         |         | Valkosavi  | Liitupiipun varsi | Neljä kpl liitupiipun varren katkelmia.   | 4   |   | 12,49   | Henrik Wager löysi kappaleet salaojakaivantojen yhteydessä. |
| 2008041 | 20     |       |         |         | Lasi       | Ikkuna            | Kaksi reunapalaa vihreää ikkunalasiasia.  | 2   |   | 5,71    | Henrik Wager löysi palat salaojakaivantojen yhteydessä.     |

# Porvoo Raatihuone Poistetut löydöt

Liite 9a

A.Koivisto 2008

| Nro | Alue     | Materiaali | Laji          | Kuvaus                       | Kpl | Paino g | Muuta                                |
|-----|----------|------------|---------------|------------------------------|-----|---------|--------------------------------------|
| 1   | Jokikatu | Luu        | Palamaton luu | Eläinten luita, yksi hammas. | 5   | 206,96  | Otettu talteen valvonnan yhteydessä. |

## Porvoo, Raatihuone 2008

### *Poistetut löydöt*

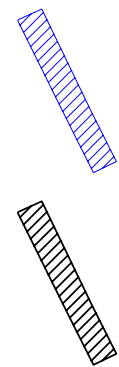
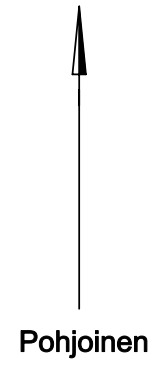
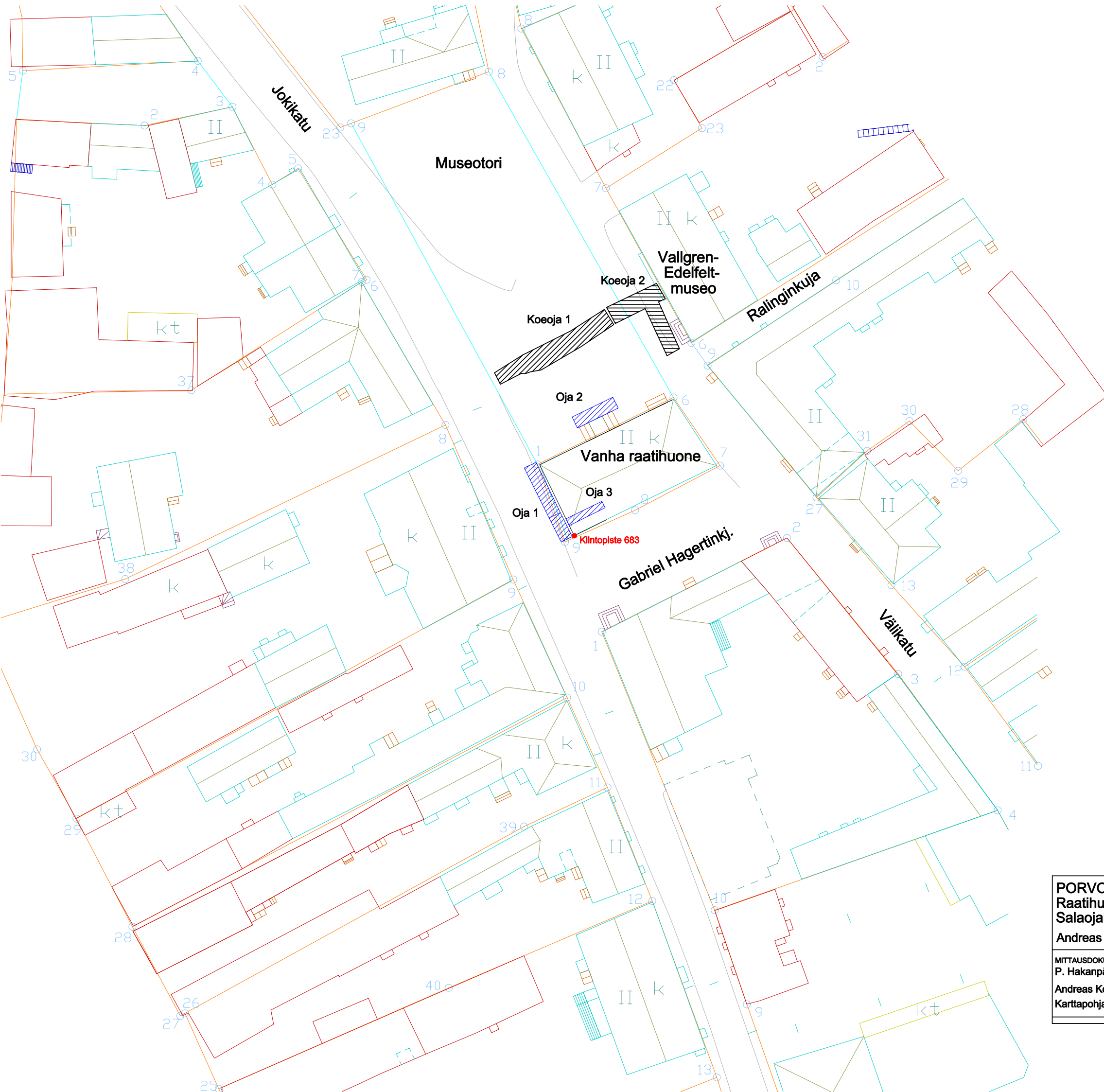
Kuva: Sarita Louzolo



Nro. 1

**Porvoo, Raatihuone 2008****A. Koivisto*****Karttaluettelo***

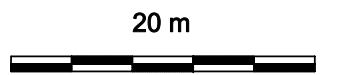
| Karttanro | Mk    |                            | Piirtäjä |
|-----------|-------|----------------------------|----------|
| 1         | 1:500 | Yleiskartta                | RV       |
| 2         | 1:25  | Oja 1, dokumentointitaso 1 | RV       |
| 3         | 1:25  | Oja 1, dokumentointitaso 2 | RV       |
| 4         | 1:25  | Oja 1, dokumentointitaso 3 | RV       |
| 5         | 1:25  | Oja 1, W-profiili          | RV       |
| 6         | 1:20  | Oja 3, N-profiili          | RV       |



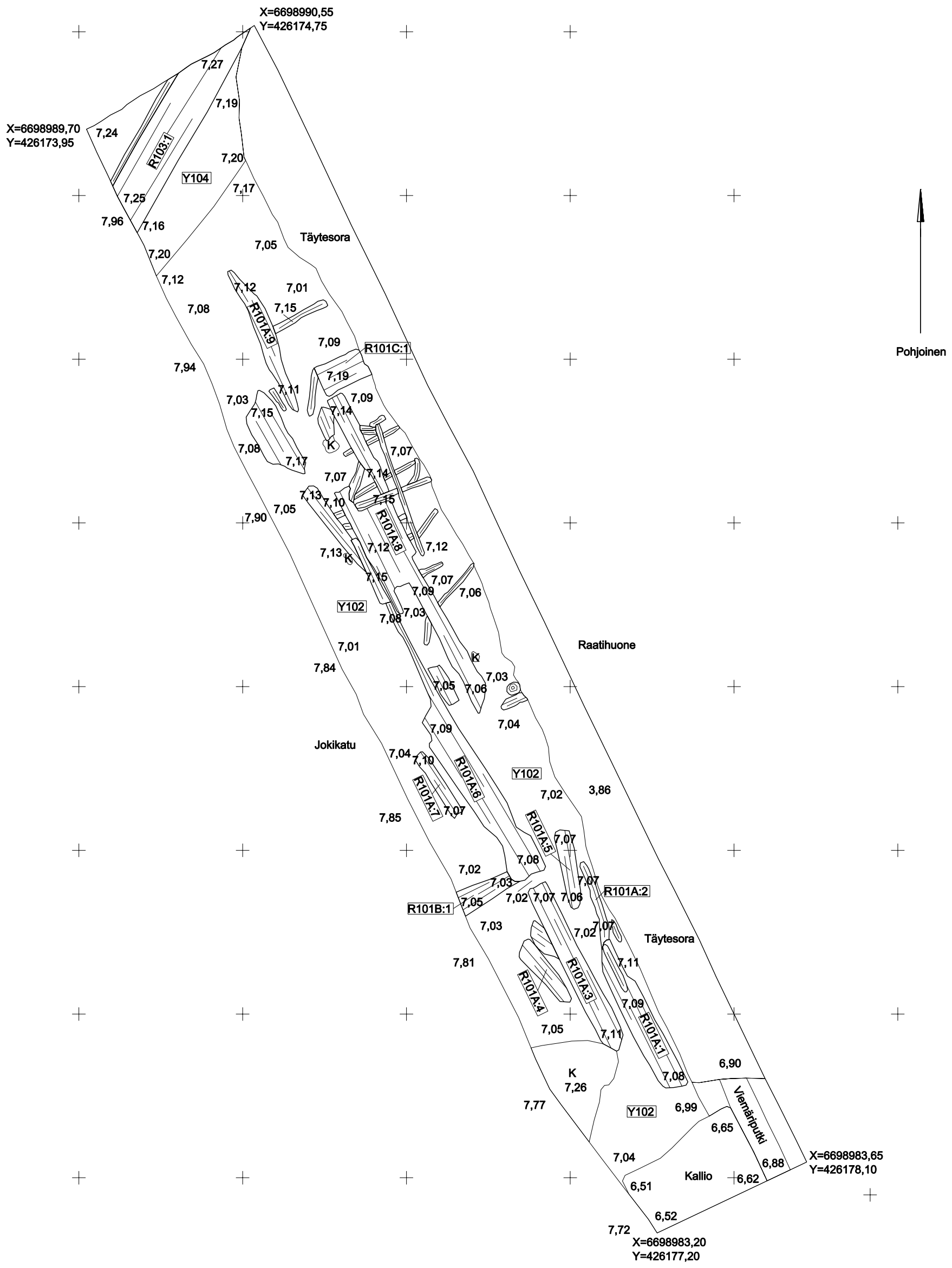
Vuonna 2008 dokumentoidut kaivannot

Vuoden 2006 kaivausalueet

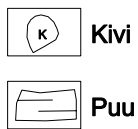
**Kiintopiste 683**  
**x=698980,5**  
**y=426178,8**  
**z=8,257 m mpy**



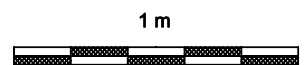
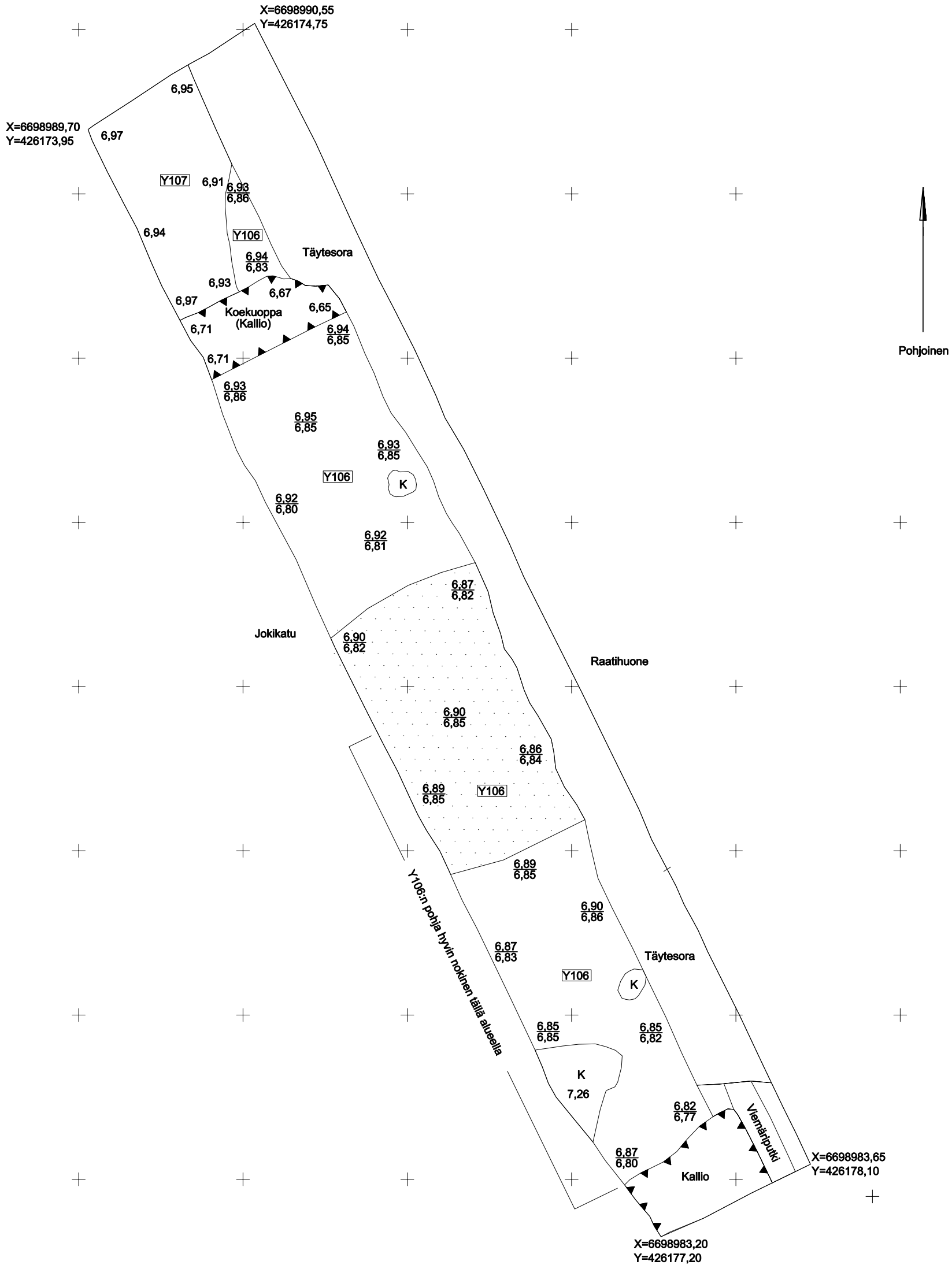
|   |   |
|---|---|
| <p><b>PORVOO</b><br/> <b>Raatihuone</b><br/> <b>Salaojakaivantojen dokumentointi</b><br/> <b>Andreas Koivisto 2008</b></p>  | <p><b>Yleiskartta</b><br/> <b>Vuonna 2008 dokumentoidut kaivannot ja vuoden 2006 kaivausalueet</b><br/> <b>Mk 1:500</b></p> |
| <p><b>MITTAUSDOKUMENTOINTI</b><br/> <b>P. Hakanpää, J. Enqvist ja R. Väisänen 2006</b><br/> <b>Andreas Koivisto ja Riikka Väisänen 2008</b><br/> <b>Karttapohja: Porvoon kaupunki</b></p> | <p><b>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI</b><br/> <b>Kartta 1</b></p>                                 |



R101 Puurakenne  
 R103 Puurakenne  
 Y102 Savensekainen hiekka  
 Y104 Savi



|   |  |  |
|---|--|--|
| <b>PORVOO</b><br><b>Raatihuone</b><br><b>Salaojakaivannon dokumentointi</b><br><b>Andreas Koivisto 2008</b> |  | <b>Oja 1</b><br>Dokumentointitaso 1<br>R101, R103<br>Y102, Y104<br>Mk 1:25 |
| MITTAUSDOKUMENTOINTI<br>Riikka Väisänen 2008<br>Puht. piirt. Riikka Väisänen 2008                           |  | MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO<br>HELSINKI                |
|   |  | <b>Kartta 2</b>  |



Y106 Puumoskakerros  
Y107 Hiekka



Kivi



Alue, jolla pientä kiveä paljon



Korkeuserot

**PORVOO**  
Raatihuone  
Salaojakaivannon dokumentointi  
Andreas Koivisto 2008

MITTAUSDOKUMENTOINTI

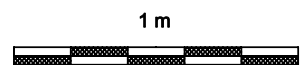
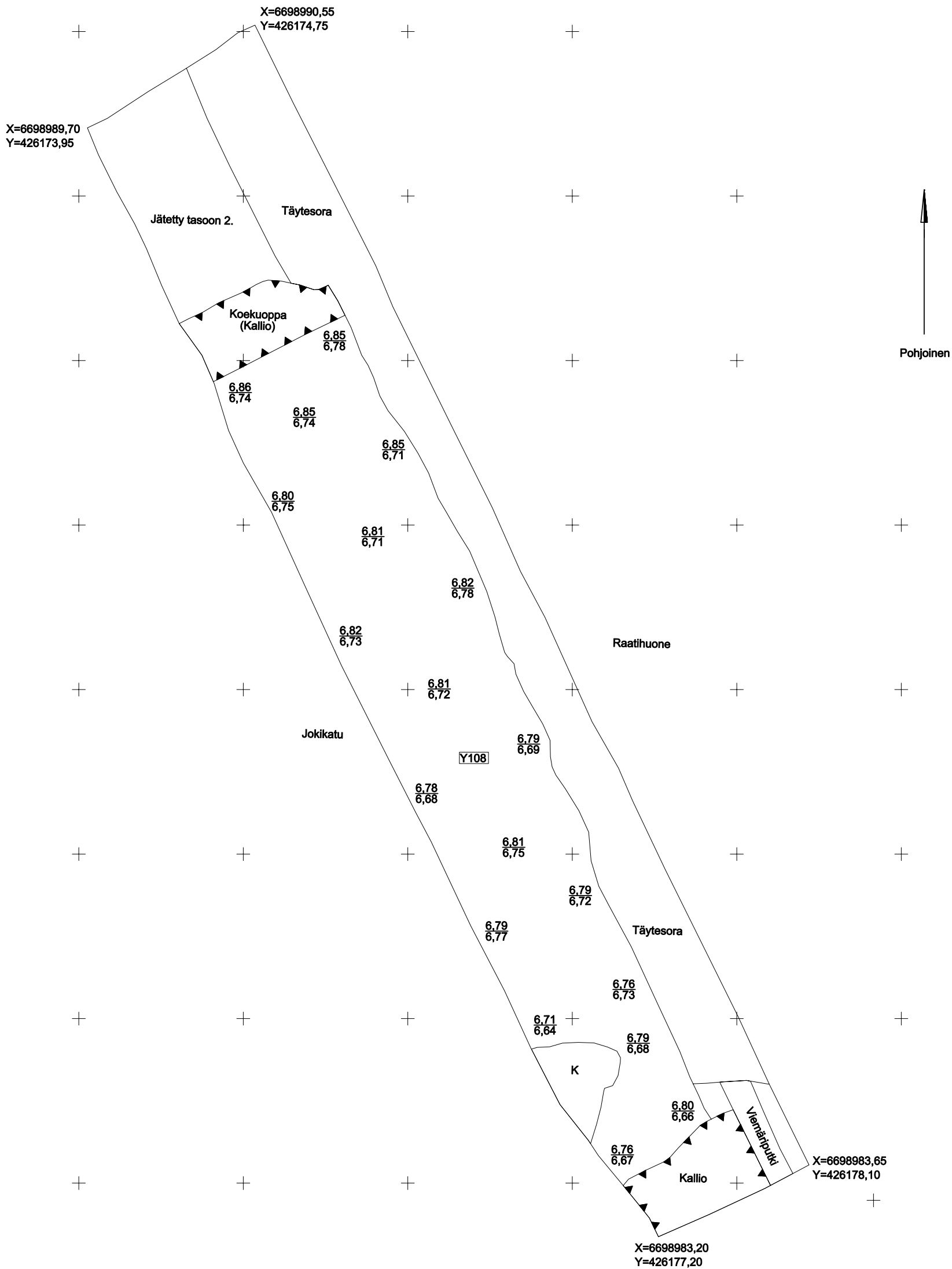
Riikka Väisänen 2008

Puht. piirt. Riikka Väisänen 2008

Oja 1  
Dokumentointitaso 2  
Y106:n pinta- ja pohjavaaitukset  
Y106, Y107  
Mk 1:25

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO  
HELSINKI

Kartta 3

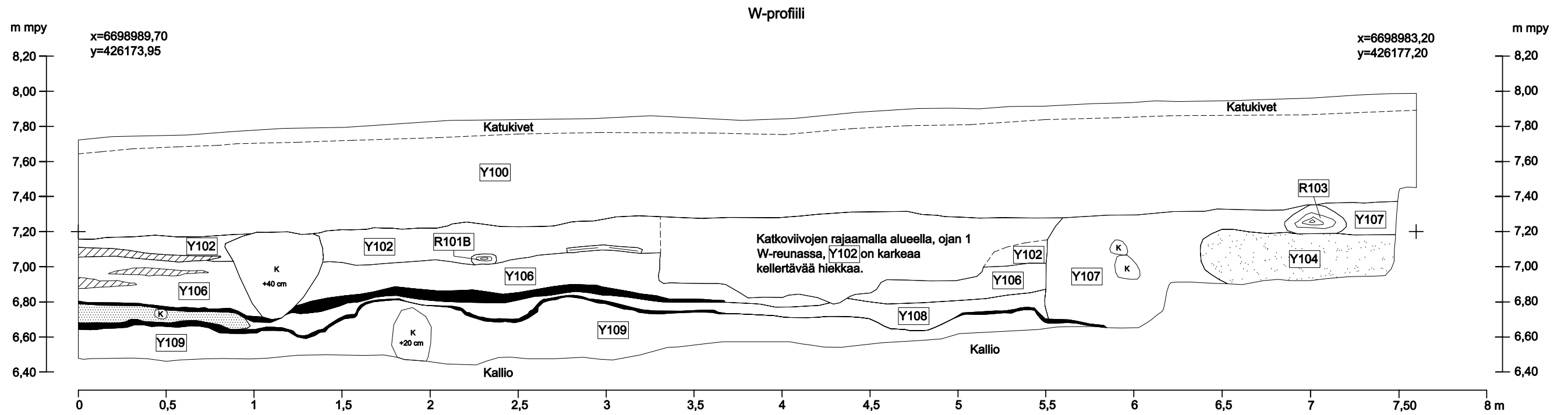


- Kivi
- Korkeuserot

Y108 Siltinsekainen hiekka

|   |  |
|---|--|
| <b>PORVOO</b><br><b>Raatihuone</b><br><b>Salaojakaivannon dokumentointi</b><br><b>Andreas Koivisto 2008</b> | <b>Oja 1</b><br>Dokumentointitaso 3<br>Y108:n pinta- ja pohjavaaitukset<br>Y108<br>Mk 1:25 |
| MITTAUSDOKUMENTOINTI<br>Riikka Väisänen 2008  | MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO<br>HELSINKI                                |
| Puht. piirt. Riikka Väisänen 2008   | <b>Kartta 4</b>  |





- Y100 Täyttöhiekkakerros
- Y102 Savensekainen hiekka
- Y104 Savi
- Y106 Puumoskakerros
- Y107 Siltinsekainen hiekka (täyttökerros)
- Y108 Siltinsekainen hiekka
- Y109 Siltti
- R101 Puurakenne
- R103 Puurakenne

1 m

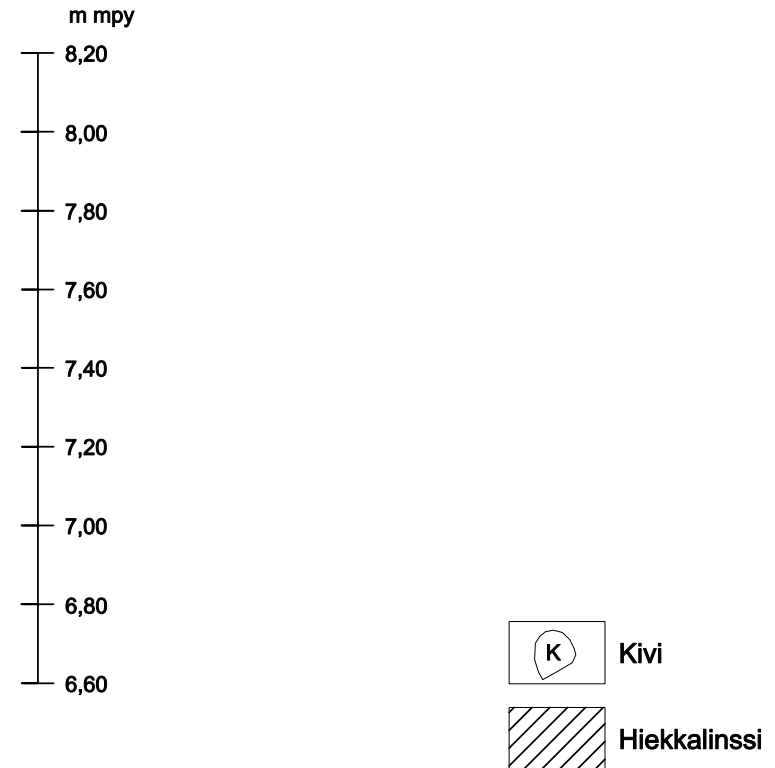
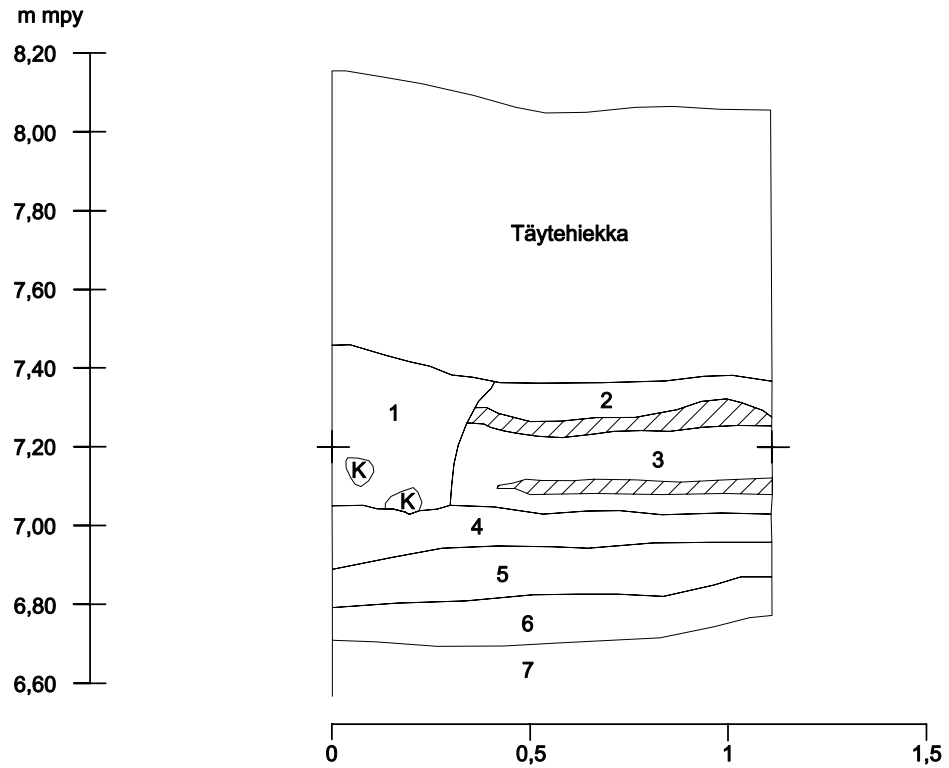


|  |  |
|--|--|
| <p><b>PORVOO</b><br/> <b>Raatihuone</b><br/>         Salaojakaivannon dokumentointi<br/>         Andreas Koivisto 2008</p> | <p><b>Oja 1</b><br/>         W-profiili<br/>         Y100, Y102, Y106-109<br/>         R101, R103<br/>         Mk 1:25</p> |
| <p>MITTAUSDOKUMENTOINTI</p> <p>Riikka Väisänen 2008</p> <p>Puht. piirt. Riikka Väisänen 2008</p>                           | <p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO<br/>         HELSINKI</p> <p style="text-align: center;">Kartta 5</p>   |

X=6698983,20  
Y=426179,25

### E-profiili

X=6698983,65  
Y=426180,25



1 m



- 1 Tumma sekoittunut saven- ja siltinsekainen hiekka
- 2 Tumma savensekainen hiekka
- 3 Musta savensekainen hiekka (vrt. Y102)
- 4 Siltin- ja savensekainen puumoskakerros (vaaleampi) > (vrt. Y106)
- 5 Siltin- ja savensekainen puumoskakerros (tummempi)
- 6 Tummanharmaa siltinsekainen hiekka (vrt. Y108)
- 7 Vaalea siltti (vrt. Y109)

|  |   |
|--|---|
| <b>PORVOO</b><br>Raatihuone<br>Salaojakaivannon dokumentointi<br>Andreas Koivisto 2008 | <b>Oja 3</b><br>N-profiili<br>Mk 1:20                       |
| MITTAUSDOKUMENTOINTI<br>Riikka Väisänen 2008<br>Puht. piirt. Riikka Väisänen 2008      | MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO<br>HELSINKI |
|  | Kartta 6  |